



# ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

## ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

28 Αυγούστου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5204

### ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 10/21.8.2023

**Τροποποίηση του Κανονισμού του εντατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές» (Public Law - Public policies).**

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ  
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.» (Α' 141), και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88.

2. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1-11-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" (Α' 141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

3. Τις διατάξεις του ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

4. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).

5. Τις διατάξεις του ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189).

6. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466).

7. Την υπ' αρ. 1432/20-01-2023 (Β' 392) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

8. Την υπ' αρ. 902/17-7-2018 απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ «Ίδρυση και λειτουργία του εντατικού

Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Δημόσιο Δίκαιο- Δημόσιες Πολιτικές» (Public Law-Public Policies)» (Β' 3802).

9. Την υπ' αρ. 1092/21-11-2018 απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ «Εγκριση Κανονισμού εντατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο "Δημόσιο Δίκαιο- Δημόσιες Πολιτικές" (Public Law - Public Policies)» (Β' 5573).

10. Την υπ' αρ. 1250/7-6-2019 απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ «Τροποποίηση εντατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο "Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές" (Public Law - Public Policies)" (Β' 2433).

11. Την υπ' αρ. 1251/7-6-2019 (Β' 2573) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε η τροποποίηση του Κανονισμού εντατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές» (Public Law-Public policies) .

12. Το απόσπασμα πρακτικών της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής (8η συνεδρίαση 26-4-2023).

13. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (15η Συνεδρία 25-07-2023).

14. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την τροποποίηση του Κανονισμού του εντατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Δημόσιο Δίκαιο-Δημόσιες Πολιτικές», από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022 και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Αντικείμενο - σκοπός

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές» στο γνωστικό αντικείμενο αυτοτελών κλάδων του Δημοσίου Δικαίου και, ειδικότερα, του Φορολογι-

κού Δικαίου, του Δικαίου Περιβάλλοντος και του Δικαίου Κοινωνικής Προστασίας, με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας. Ειδικότερα η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αποβλέπει στην παραγωγή επιστημονικής έρευνας υψηλού επιπέδου και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην πρόοδο της επιστήμης και της διδασκαλίας.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές», μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

- α) Φορολογικό Δίκαιο (Tax Law).
- β) Δίκαιο Περιβάλλοντος (Environmental Law).
- γ) Δίκαιο Κοινωνικής Προστασίας (Social Protection Law).

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από τη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1.4 Μαθησιακά αποτελέσματα, προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. Ο κεντρικός εκπαιδευτικός προσανατολισμός του ΠΜΣ είναι η εις βάθος εξοικείωση των φοιτητών με θέματα αυτοτελών κλάδων του Δημοσίου Δικαίου και ειδικότερα ζητήματα Δημοσίων Πολιτικών, η κατάρτιση επιστημόνων με ευρείες προοπτικές απασχόλησης σε διάφορους τομείς που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο των σπουδών τους καθώς και η προώθηση της έρευνας στο επί μέρους αντικείμενο του δημοσίου δικαίου. Οι απόφοιτοι του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών έχουν τη δυνατότητα συνέχισης των σπουδών τους σε διδακτορικό επίπεδο στην Ελλάδα ή και το εξωτερικό, έχοντας εφοδιαστεί με «νομική σκέψη» και δυνατότητα ανάλυσης και σύνθεσης γνώσεων.

## Άρθρο 2

### Δομή και όργανα του ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τον ν. 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Σχολής αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η Συνέλευση της Σχολής. Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/ην Διευθυντή/τρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. της Σχολής,

γ) εισηγείται εκπροσώπους για τον ορισμό των Επιτροπών Προγραμμάτων Σπουδών των ΔΠΜΣ στα οποία συμμετέχει η Σχολή,

δ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

ε) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.,

στ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ζ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών,

η) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

θ) αναθέτει σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες τη διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος,

ι) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής οι αρμοδιότητες των περ. δ) και στ) μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/την Διευθυντή/τρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής και ομότιμους καθηγητές/τριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση της Σχολής,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση της Σχολής,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση της Σχολής,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος/η του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

### 2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία της Σχολής είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας της Σχολής ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους - ανάλογα με τον αριθμό των Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας - ως αρμόδιο/ους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Σχολής.

γ) Το Π.Μ.Σ. «Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές» δύναται να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας της Σχολής.

### Άρθρο 3

#### Κατηγορίες και αριθμός εισακτέων

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Σχολών Νομικής της ημεδαπής ή αντιστοίχου Τμήματος ή Σχολής αλλοδαπού Α.Ε.Ι. που έχει αναγνωριστεί από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε είκοσι πέντε (25) ανά ειδικεύση. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων και εφόσον πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια γίνονται δεκτοί:

3.3.1 έως τρεις (3) δικαστικοί λειτουργοί ανά ειδικεύση, και ως δύο (2) μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους εφόσον έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 5 έτη υπηρεσίας, επιλεγόμενοι με βάση το βαθμό πτυχίου, την τυχόν κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου και ύστερα από προφορική συνέντευξη. Ειδικά για την ειδικεύση του Φορολογικού Δικαίου μπορούν να γίνονται επιπροσθέτως δεκτά έως και δύο (2) μέλη της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, επιλεγόμενα με βάση τα έτη υπηρεσίας, το βαθμό πτυ-

χίου, την τυχόν κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου και ύστερα από προφορική συνέντευξη.

3.3.2 ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ και οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για μεταπτυχιακές σπουδές με το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εισάγονται χωρίς εξετάσεις εφόσον πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις.

### Άρθρο 4

#### Τρόπος εισαγωγής

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Το αργότερο έως 31 Μαΐου με απόφαση της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Σχολής και του Ίδρυματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Κάθε υποψήφιος μπορεί να υποβάλει κατ' έτος αίτηση υποψηφιότητας σε δύο -κατ' ανώτατο όριο- ειδικεύσεις, είτε του ίδιου, είτε διαφορετικών Π.Μ.Σ., αλλά, εφόσον επιτύχει και στις δύο, μπορεί να εγγραφεί μόνο στην ειδικεύση που έχει δηλώσει ως πρώτη επιλογή. Το έντυπο της «αίτησης υποψηφιότητας» είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής.

4.3 Η Συνέλευση της Σχολής αναθέτει στη Σ.Ε. τη διαδικασία επιλογής των εισακτέων.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής.

- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών.

- Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας.

- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου C1 (Αγγλική ή Γαλλική ή Γερμανική). Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δεν διαθέτει πιστοποιητικό γλωσσομάθειας C1 για μία από αυτές τις γλώσσες, μαζί με την αίτηση υποψηφιότητας υποβάλλει δήλωση σχετικά με τη γλώσσα στην οποία επιθυμεί να εξετασθεί. Η εξέταση αυτή διενεργείται επί νομικού κειμένου από μέλος Δ.Ε.Π. της Σχολής, μετά τη διενέργεια των εισαγωγικών εξετάσεων. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρίζεται με τον τελικό χαρακτηρισμό «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.

- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής (ΔΟΑΤΑΠ).

- Αντίγραφο -σχετικού με την ειδικεύση- μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (εάν υπάρχει).

- Βιογραφικό σημείωμα.

- Υπηρεσιακή βεβαίωση (μόνο για δικαστικούς λειτουργούς).

4.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση της Σχολής ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

- ο/η φοιτητής/τρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου.
- Βαθμός σε προπτυχιακά μαθήματα συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το Π.Μ.Σ.
- Βαθμός της πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας (εάν υπάρχει).
- Συνάφεια του πτυχίου ΑΕΙ και των γνώσεων του υποψηφίου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ.
- Πιστοποιημένη γνώση αγγλικής γλώσσας.
- Γνώση άλλων ξένων γλωσσών.
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια.
- Σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα.
- Κατοχή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος.
- Αξιολόγηση, γραπτή ή προφορική από τη Σ.Ε. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται στην ετήσια προκήρυξη του ΠΜΣ.

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Σ.Ε. καταρτίζει μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/ουσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

#### Άρθρο 5

##### Διάρκεια φοίτησης

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών (Μ.Δ.Σ.) ορίζεται σε δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα χωρίς να προβλέπονται θερινές διακοπές, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης έως δύο (2) μήνες μόνο ως προς την κατάθεση της διπλωματικής εργασίας, έπειτα από ατομική αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση.

5.3 Οι φοιτητές/-τριες έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση της Σχολής δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Η ως άνω αιτιολογημένη αίτηση υποβάλλεται έως τη λήξη του χειμερινού εξαμήνου. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.4 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης κατάθεσης της διπλωματικής εργασίας συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση της Σχολής.

#### Άρθρο 6

##### Πρόγραμμα σπουδών

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικές μονάδες (ECTS), με υποχρεωτική ή προαιρετική την διπλωματική εργασία και ειδικότερα τις περιπτώσεις:

α) την επιτυχή ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών εξειδικευμένων σπουδών έξι (6) μαθημάτων με παράλληλη ερευνητική εργασία και τη συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας,

είτε

β) την επιτυχή ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών εξειδικευμένων σπουδών οχτώ (8) μαθημάτων με παράλληλη ερευνητική εργασία.

Στην υπό (α) περίπτωση, διδάσκονται στα δύο εξάμηνα συνολικώς έξι (6) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά ενώ δύο (2) είναι μαθήματα επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τον προτεινόμενο για κάθε ειδίκευση κατάλογο μαθημάτων.

Στην υπό (β) περίπτωση, διδάσκονται στα δύο εξάμηνα συνολικώς οχτώ (8) μαθήματα, εκ των οποίων τα

τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά ενώ τέσσερα (4) είναι μαθήματα επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τον προτεινόμενο για κάθε ειδίκευση κατάλογο μαθημάτων. Τα δύο επιπλέον μαθήματα που υποκαθιστούν τη συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, πιστώνονται έκαστο με επτάμισι (7,5) διδακτικές μονάδες.

Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν ενδιάμεσες ασκήσεις, επισκέψεις σε ρυθμιστικούς ή άλλους φορείς. Μπορεί επίσης μάθημα να οργανωθεί σε σεμιναριακές ενότητες, με διαφορετικούς εισηγητές υπό την επίβλεψη του οριζόμενου στο πρόγραμμα διδάσκοντος.

Αναγνώριση μαθημάτων δεν είναι δυνατή στο πλαίσιο των Π.Μ.Σ. Σε περίπτωση που ο φοιτητής επιτύχει σε δεύτερη ειδίκευση του ίδιου ή διαφορετικού Π.Μ.Σ. οφείλει να παρακολουθήσει εκ νέου τα υποχρεωτικά μαθήματα που ταυτίζονται με αυτά της προηγούμενης ειδίκευσης στην οποία έχει φοιτήσει. Οφείλει επίσης να παρακολουθήσει μαθήματα επιλογής διαφορετικά από αυτά που είχε παρακολουθήσει στο πλαίσιο της πρώτης ειδίκευσης.

6.3 Η διδασκαλία των μαθημάτων ανά ειδίκευση γίνεται στην ελληνική γλώσσα. Κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. με απόφαση της Συνέλευσης η διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων μπορεί να γίνει και στην αγγλική γλώσσα.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

6.5 Η ανάθεση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο δεύτερο εξάμηνο σπουδών και η διπλωματική εργασία παραδίδεται μέχρι 30 Σεπτεμβρίου του έτους που διανύεται το δεύτερο εξάμηνο και πιστώνεται με δεκαπέντε (15) ECTS. Η διπλωματική εργασία πρέπει να εκπονηθεί από τον υποβάλλοντα αυτή φοιτητή και να αποτελεί προϊόν πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας. Για το σκοπό αυτό, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υπογράφουν δήλωση περί μη προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία προσαρτάται σε όλες τις υποβαλλόμενες διπλωματικές εργασίες. Η διπλωματική εργασία συγγράφεται στην ελληνική γλώσσα, ή στην αγγλική με τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Το έντυπο της «δήλωσης περί μη προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας» έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής.

6.6 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης.

6.7 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

#### ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ 1

Στα δύο εξάμηνα διδάσκονται συνολικώς έξι (6) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά, ενώ τα δυο (2) είναι μαθήματα επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τον προτεινόμενο για κάθε ειδίκευση κατάλογο μαθημάτων. Παράλληλα με τα μαθήματα υποχρεωτικά είναι και η συγγραφή της διπλωματικής εργασίας.

#### ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ 2

Στα δύο εξάμηνα διδάσκονται συνολικώς οχτώ (8) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά, ενώ τα άλλα τέσσερα (4) είναι μαθήματα επιλογής. Ο υποψήφιος οφείλει να τα επιλέξει αποκλειστικά από τον προτεινόμενο για κάθε ειδίκευση κατάλογο μαθημάτων.

Όσον αφορά τα δύο (2) επιπλέον μαθήματα που υποκαθιστούν τη συγγραφή διπλωματικής εργασίας πιστώνονται έκαστο με επτάμισι (7,5) διδακτικές μονάδες.

#### Ειδίκευση «Φορολογικό Δίκαιο»

| Α' ΕΞΑΜΗΝΟ   |      | Β' ΕΞΑΜΗΝΟ και ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ                                       |      |
|--|------|--|------|
| ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ                                   | ECTS | ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ   | ECTS |
| Φορολογικό Δίκαιο I                                    | 10   | Φορολογικό Δίκαιο II   | 10   |
| Δημοσιονομικό Δίκαιο                                   | 10   | Διοικητική Δικονομία   | 10   |
|  |      | ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ  | 15   |
| ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ                                      |      | ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ  |      |
| Δημόσιο Δίκαιο και Οικονομική Ανάλυση                  | 10   | Δημόσιες Συμβάσεις   | 10   |
| Εισαγωγή στο Λογιστικό Δίκαιο                          | 10   | Ευρωπαϊκό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο                              | 10   |
| Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο                              | 10   | Εθνική και ευρωπαϊκή προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων | 10   |
| Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο                | 10   | Ιστορία πολιτικών ιδεών -19ος αι. Εμβάθυνση στο Γερμανικό ιδεαλισμό  | 10   |
| Δίκαιο της Ενέργειας                                   | 10   | Δημόσιο τραπεζικό δίκαιο (banking regulation)                        | 10   |
| Δίκαιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών                       | 10   | Κοινωνία της πληροφορίας και Δίκαιο                                  | 10   |
| Μορφές διαλόγου των εθνικών με τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια | 10   |  |      |

|  |    |        |    |
|--|----|--------|----|
| Public Law of Investments                                      | 10 |        |    |
| Το Δίκαιο της ΟΝΕ και η εφαρμογή του στην Ελληνική έννομη τάξη | 10 |        |    |
| ΣΥΝΟΛΟ   | 30 | ΣΥΝΟΛΟ | 45 |

## Ειδίκευση «Δίκαιο του Περιβάλλοντος»

|  |      |  |      |
|--|------|--|------|
| Α' ΕΞΑΜΗΝΟ   |      | Β' ΕΞΑΜΗΝΟ και ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ                                       |      |
| ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ   | ECTS | ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ   | ECTS |
| Δίκαιο Περιβάλλοντος   | 10   | Δίκαιο Χωροταξίας και Πολεοδομίας                                    | 10   |
| Δίκαιο της Ενέργειας   | 10   | Ευρωπαϊκό και Διεθνές Δίκαιο Περιβάλλοντος                           | 10   |
|  |      | ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ  | 15   |
| ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής                          |      | ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Ένα μάθημα επιλογής                                |      |
| Δημόσιο Δίκαιο και Οικονομική Ανάλυση                          | 10   | Δημόσιες Συμβάσεις   | 10   |
| Δίκαιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών                               | 10   | Εθνική και ευρωπαϊκή προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων | 10   |
| Ευρωπαϊκό και συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο                        | 10   | Ιστορία πολιτικών ιδεών -19ος αι. Εμβάθυνση στο Γερμανικό ιδεαλισμό  | 10   |
| Μορφές διαλόγου των εθνικών με τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια         | 10   | Ευρωπαϊκό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο                              | 10   |
| Public Law of Investments                                      | 10   | Δίκαιο Περιβάλλοντος II  | 10   |
| Νομική Πληροφορική   | 10   | Ανταγωνισμός και Ρύθμιση: Ενέργεια και ηλεκτρονικές επικοινωνίες     | 10   |
| Το Δίκαιο της ΟΝΕ και η εφαρμογή του στην Ελληνική έννομη τάξη | 10   | Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο   | 10   |
|  |      | Κοινωνία της πληροφορίας και Δίκαιο                                  | 10   |
|  |      | Δίκαιο και Τέχνη   | 10   |
|  |      | Δημόσιο τραπεζικό δίκαιο (banking regulation)                        | 10   |
| ΣΥΝΟΛΟ   | 30   | ΣΥΝΟΛΟ   | 45   |

## Ειδίκευση «Δίκαιο Κοινωνικής Προστασίας»

|  |      |  |      |
|--|------|--|------|
| Α' ΕΞΑΜΗΝΟ   |      | Β' ΕΞΑΜΗΝΟ και ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ                                       |      |
| ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ   | ECTS | ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ   | ECTS |
| Δίκαιο Κοινωνικής Προστασίας I (Κοινωνική ασφάλιση)            | 10   | Δίκαιο Κοινωνικής Προστασίας II (Υγεία και Πρόνοια)                  | 10   |
| Δημοσιονομικό Δίκαιο   | 10   | Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο   | 10   |
|  |      | ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ  | 15   |
| ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ  |      | ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ  |      |
| Δημόσιο Δίκαιο και Οικονομική Ανάλυση                          | 10   | Εθνική και ευρωπαϊκή προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων | 10   |
| Φορολογικό Δίκαιο I  | 10   | Βιοηθική και αστικό Δίκαιο   | 10   |
| Public Law of Investments                                      | 10   | Δίκαιο Κατάστασης Αλλοδαπών  | 10   |
| Νομική Πληροφορική   | 10   | Ιστορία πολιτικών ιδεών -19ος αι. Εμβάθυνση στο Γερμανικό ιδεαλισμό  | 10   |
| Δίκαιο της Ενέργειας   | 10   | Ζητήματα διεθνούς και ευρωπαϊκού Εργατικού Δικαίου                   | 10   |
| Το Δίκαιο της ΟΝΕ και η εφαρμογή του στην Ελληνική έννομη τάξη | 10   | Δημόσιο τραπεζικό δίκαιο (banking regulation)                        | 10   |
| ΣΥΝΟΛΟ   | 30   | ΣΥΝΟΛΟ   | 45   |

**Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων**

Τα υποχρεωτικά μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως 2 ώρες + 1 φροντιστήριο ενώ τα επιλογής 2 ώρες, με το περιεχόμενο που εξειδικεύεται από τους διδάσκοντες καθηγητές στο Πρόγραμμα Σπουδών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Κάθε ακαδημαϊκό έτος αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ ο οδηγός σπουδών του ΠΜΣ όπου αναφέρεται αναλυτικά το syllabus κάθε μαθήματος.

**- Φορολογικό Δίκαιο I**

Το μάθημα αποσκοπεί στην εμπέδωση των βασικών στοιχείων του διεθνούς και ευρωπαϊκού φορολογικού δικαίου σε συνδυασμό με το εθνικό δίκαιο. Ταυτόχρονα, όμως, επιδιώκεται η εμβάθυνση σε εξειδικευμένα ζητήματα και η ανάλυση των πρόσφατων εξελίξεων σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

**- Δημοσιονομικό Δίκαιο**

Το μάθημα αποσκοπεί στην εμπέδωση των βασικών στοιχείων του δημοσιονομικού δικαίου, με έμφαση στους κανόνες που αφορούν την κατάρτιση και εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται η ανάδειξη των γενικών αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης υπό το φως των σχετικών ρυθμίσεων του ενωσιακού δικαίου, οι οποίες έχουν περιέλθει στο επίκεντρο της επιστημονικής και οικονομικοπολιτικής συζήτησης στην παρούσα συγκυρία της δημοσιονομικής κρίσης.

**- Φορολογικό Δίκαιο II**

Το μάθημα αποσκοπεί στην εμπέδωση των βασικών στοιχείων του φορολογικού δικαίου και του συνταγματικού πλαισίου του. Από αυτή την άποψη είναι κατάλληλο για φοιτητές με περιορισμένη προηγούμενη γνώση του φορολογικού δικαίου.

**- Δίκαιο Περιβάλλοντος I**

Κοινός τόπος του μαθήματος είναι η έμφαση στην πρακτική κατανόηση του συγκεκριμένου κλάδου, μέσα από μελέτη της νομοθεσίας και της νομολογίας. Επίσης, η ανάλυση αφορά τόσο στο εθνικό όσο και στο ευρωπαϊκό δίκαιο περιβάλλοντος, ενόψει της στενής τους διασύνδεσης. Οι επί μέρους θεματικές περιλαμβάνουν τα εξής: α) υπερνομοθετικές βάσεις του δικαίου περιβάλλοντος (Σύνταγμα, διεθνές δίκαιο, δίκαιο της Ένωσης, β) θεμελιώδεις αρχές της περιβαλλοντικής προστασίας, με έμφαση στις αρχές της προφύλαξης και της βιώσιμης ανάπτυξης, γ) σχέση περιβαλλοντικής προστασίας και οικονομικής ανάπτυξης, ιδίως μέσα από τις διοικητικές και νομολογιακές σταθμίσεις επί των «μεγάλων έργων», δ) περιβαλλοντική εκτίμηση και αδειοδότηση, ε) δικονομικά ζητήματα περιβαλλοντικού δικαίου, με έμφαση στο ρόλο του ακυρωτικού δικαστή, στ) ζητήματα περιβαλλοντικής ευθύνης, ζ) ειδικά καθεστώτα προστασίας, όπως είναι η προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων και η προστασία των υδάτων, η) περιβαλλοντική πληροφόρηση.

**- Δίκαιο της Ενέργειας**

Ο τομέας της ενέργειας αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς της οικονομίας, ο οποίος κατά τις τελευταίες δεκαετίες υφίσταται ουσιώδεις αλλαγές σε σχέση με το νομικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας, ενόψει της εφαρμογής πολιτικών απελευθέρωσης της

αγοράς, δηλαδή εγκατάλειψης του συστήματος δημοσίου μονοπωλίου και εφαρμογής κανόνων ελεύθερου ανταγωνισμού. Ακόμη, το νομικό πλαίσιο του τομέα της ενέργειας αλλάζει και σε πιο πρόσφατο χρόνο ενόψει της βασικής πολιτικής επιλογής αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης. Το μάθημα βασίζεται σε αυτούς τους δύο άξονες και επιδιώκεται υπό αυτήν την οπτική να καταγραφούν τα βασικά θεωρητικά και νομολογιακά προβλήματα, όπως αναδεικνύονται από την καθιέρωση του Δικαίου της Ενέργειας ως ειδικού κλάδου της νομικής επιστήμης.

**- Δημόσιο Δίκαιο και Οικονομική Ανάλυση**

Το μάθημα εστιάζει σε επιλεγμένες θεματικές και ενότητες: αρχές οικονομικής ανάλυσης, οικονομική ανάλυση και Δίκαιο, οικονομική ανάλυση και Δημόσιο Δίκαιο: γενική προβληματική, οικονομική ανάλυση και Δημόσιο Δίκαιο: ειδικά θέματα.

**- Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο**

Η διδασκαλία του χωροταξικού και πολεοδομικού δικαίου σε μεταπτυχιακό επίπεδο περιλαμβάνει επτά (7) ενότητες: Στην πρώτη ενότητα αναλύονται οι βασικές έννοιες και το συνταγματικό πλαίσιο του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και οι αρχές βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης. Η δεύτερη ενότητα είναι αφιερωμένη στο δίκαιο του στρατηγικού χωρικού ή χωροταξικού σχεδιασμού και αναφέρεται στα εθνικά και περιφερειακά χωροταξικά πλαίσια και τα ρυθμιστικά σχέδια μεγάλων μητροπολιτικών συγκροτημάτων της χώρας. Στην τρίτη ενότητα αναπτύσσεται το δίκαιο του ρυθμιστικού χωρικού ή πολεοδομικού σχεδιασμού από τα τοπικά και ειδικά χωρικά σχέδια μέχρι τα ρυμοτομικά σχέδια εφαρμογής. Η τέταρτη ενότητα αναφέρεται στις πράξεις εφαρμογής των πολεοδομικών σχεδίων και τους σχετικούς πολεοδομικούς μηχανισμούς. Η πέμπτη ενότητα έχει ως αντικείμενο τους κανόνες δόμησης που διέπουν την πολεοδόμηση ειδικών κατηγοριών οικισμών. Οι γενικοί κανόνες δόμησης, έκδοσης οικοδομικών αδειών και ελέγχου των κατασκευών αναπτύσσονται στην έκτη ενότητα. Η έβδομη ενότητα αφορά τέλος το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης και της ειδικής «προστατευτικής» νομοθεσίας που τη διέπει ανέκαθεν στη χώρα μας.

**- Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο**

Η ύλη του προτεινόμενου μαθήματος περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες: Συγκριτικό δημόσιο δίκαιο και αρχές της συγκριτικής μεθόδου Προβληματισμοί γύρω από την αυτοτέλεια του συγκριτικού δικαίου και ειδικότερα του δημοσίου δικαίου. Η διαμόρφωση της έννοιας του συνταγματισμού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο αυταρχικός συνταγματισμός-Παραδείγματα Κίνα, Ινδία - Μεταπολεμικά Συντάγματα Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Συντάγματα πρώην Ανατολικών χωρών.

**Ευρωπαϊκό δίκαιο (Διεθνείς Οργανισμοί)**

Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Πολυεπίπεδη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων Ανάπτυξη κοινών αξιών (παράδειγμα κράτους δικαίου) και σύμφωνη προς τις αξίες ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου.

#### - Δίκαιο Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

Μετά από κάποιες εισαγωγικές εννοιολογικές προσεγγίσεις, το Πρώτο Μέρος αφορά τη θέσπιση Κανόνων από την ΕΕ για τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στο Δεύτερο Μέρος εξετάζεται το ελληνικό δίκαιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών: Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο (όργανα, ιδίως ο ρόλος της ΕΕΤΤ ως Εθνικής Ρυθμιστικής Αρχής, αρμοδιότητες) και η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία, ιδίως οι γενικές αρχές και κύριες ρυθμίσεις του δικαίου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και οι ασκούμενοι έλεγχοι στον τομέα αυτόν είτε από όργανα ή φορείς της ΕΕ είτε, ιδίως, από όργανα της ελληνικής έννομης τάξης (Βουλή, δικαστήρια). Τέλος, επιχειρείται να γίνει μια αποτίμηση των εξελίξεων και των προοπτικών του δικαίου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

- Μορφές διαλόγου των εθνικών με τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια

Μετά από ένα εισαγωγικό μάθημα με εννοιολογικές αποσαφηνίσεις, στο Πρώτο Μέρος, εξετάζονται οι μορφές άμεσης συνεργασίας και άμεσου διαλόγου των ευρωπαϊκών με τα εθνικά δικαστήρια, και πρωτίστως η διαδικασία της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στο ΔΕΕ. Στο Δεύτερο Μέρος, εξετάζονται οι μορφές εμμέσου διαλόγου των εθνικών δικαστών με τους Ευρωπαίους ομολόγους τους (ΔΕΕ και ΕΔΔΑ), με πρώτη και κύρια μορφή τον σεβασμό από τον εθνικό δικαστή της νομολογίας των Ευρωπαϊκών δικαστηρίων. Αναλύονται δε τα αποτελέσματα του εμμέσου αυτού διαλόγου στην εθνική έννομη τάξη, με έμφαση στην ελληνική έννομη τάξη. Επίσης, αναλύονται άλλες μορφές συνεργασίας και εμμέσου διαλόγου μεταξύ δικαστηρίων και δικαστών.

#### - Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο

Η διδασκαλία του διοικητικού δικονομικού δικαίου σε μεταπτυχιακό επίπεδο περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες: - Ο δικαστικός έλεγχος της διοίκησης και το δικαίωμα δικαστικής προστασίας - Η διοικητική δικαιοδοσία και οι διοικητικές διαφορές (ακυρωτικές, ουσιαστικές) - Η οργάνωση και οι αρμοδιότητες των διοικητικών δικαστηρίων - Η διοικητική δίκη (έννοια, σκοπός, φάσεις, γενικές δικονομικές αρχές, δικαστήρια και δικαστές, διάδικοι, έναρξη, διεξαγωγή, περάτωση και κατάργηση) - Είδη ένδικων βοηθημάτων, προϋποθέσεις παραδεκτού, λόγοι βασίμου - Αίτηση ακυρώσεως, προσφυγή, αγωγή (καταψηφιστική, αναγνωριστική), ανακοπή - Προσωρινή έννομη προστασία (αναστολή εκτελέσεως, ασφαλιστικά μέτρα, διαταγή πληρωμής, προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως, προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως) - Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου (έννοια, περιεχόμενο, έννομες συνέπειες, δεδικασμένο, συμμόρφωση της διοίκησης) - Ένδικα μέσα κατά αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων (ανακοπή ερημοδικίας, τριτανακοπή, έφεση, αίτηση αναθεωρήσεως, αίτηση επαναλήψεως της διαδικασίας, αίτηση αναιρέσεως).

#### - Δημόσιες Συμβάσεις

Το δίκαιο δημοσίων συμβάσεων αφορά τις συμβάσεις με τις οποίες μια δημόσια οντότητα εμπιστεύεται σε έναν τρίτο την παροχή μιας οικονομικής δραστηριότητας σχετικής με προμήθειες, υπηρεσίες ή δημόσια έργα. Στο πεδίο του δικαίου δημοσίων συμβάσεων διασταυρώνονται

το συνταγματικό με το διοικητικό δίκαιο, το δημόσιο με το ιδιωτικό δίκαιο, το ουσιαστικό με το δικονομικό δίκαιο και το εθνικό με το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο.

- Εθνική και ευρωπαϊκή προστασία των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων

Περιεχόμενο του μαθήματος θα αποτελέσουν τα πορίσματα πολυετούς έρευνας, η οποία βασίζεται σε μια ευρεία έννοια των κοινωνικών δικαιωμάτων. Περαιτέρω η εξέταση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων δεν περιορίζεται σε μια εξέτασή τους αποκομμένη από την λοιπή έννομη τάξη στην οποία κατοχυρώνονται. Τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα διερευνώνται στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, αυτό δηλαδή του συνταγματικού και του δημοσίου εν γένει δικαίου των Κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Ιστορία πολιτικών ιδεών -19ος αι. Εμβάθυνση στο Γερμανικό ιδεαλισμό

Στο μάθημα της Ιστορίας Πολιτικών Ιδεών θα παρουσιασθεί κυρίως ο 19ος αι. Μετά τη σύντομη παρουσίαση των βασικών ρευμάτων της πολιτικής φιλοσοφίας του 19ου αιώνα, θα γίνει εμβάθυνση στους φιλοσόφους Fichte, Hegel και Schelling. Το έργο και η θεωρία των φιλοσόφων αυτών θα εξετασθούν ως προς την ενασχόλησή τους με το κράτος, το δίκαιο και τις ελευθερίες. Ο γερμανικός ιδεαλισμός που έχει τις καταβολές του στον Ρουσό και ξεκινά από τον Καντ και περνά μέσα από τον Φίχτε, Χέγκελ και Μάρξ και φθάνει μέχρι τα ολοκληρωτικά δόγματα του εθνικοσοσιαλισμού, θα διαμορφώσει ένα είδος θετικής ελευθερίας, υπό την έννοια ότι υπάρχει ένα κράτος που αναγκάζει τους πολίτες να ζουν με ένα συγκεκριμένο τρόπο, ο οποίος οδηγεί στην ελευθερία.

#### Άρθρο 7

#### Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- σε ανωτέρα βία ή έκτακτες συνθήκες, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΕΚΠΑ για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του,

- οργάνωσης μαθημάτων εμβάθυνσης και φροντιστηριακών ασκήσεων, πέραν των υποχρεωτικών ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΕΚΠΑ.

Το ΕΚΠΑ τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύναται να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαι-



δευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

#### Άρθρο 8

##### Εξετάσεις και αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους δι-αρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Στην ίδια περίοδο προσέρχεται ο φοιτητής που επιθυμεί να επαναλάβει την εξέταση για βελτίωση βαθμού.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ο αριθμός των απουσιών ανά μάθημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις (3), εκ των οποίων οι δύο (2) αδικαιολόγητες. Η υπέρβαση του ως άνω αριθμού απουσιών σε ένα ή περισσότερα μαθήματα, υποχρεωτικά ή επιλογής, συνεπάγεται διαγραφή από το Π.Μ.Σ., με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από εισήγηση της Σ.Ε.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου ή και να στηριχθεί σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, γραπτές εργασίες, ή και να εφαρμόσει συνδυασμό όλων των παραπάνω. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του ΠΜΣ μέσα σε τέσσερις (4) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση της Σχολής.

8.5 Το ποσοστό συμμετοχής των εργασιών και σεμιναρίων στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος καθορίζεται για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του/ης διδάσκοντα/ουσας κάθε μαθήματος και αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ.

8.6 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.7 Δύνатаι να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.8 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βα-ριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ' αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.9 Μαθήματα στα οποία κάποιος δεν έλαβε προβιβά-σιμο βαθμό, οφείλει να επαναλάβει την εξέταση. Ωστόσο εργασία ή άσκηση που βαθμολογείται αυτοτελώς, κατο-χυρώνεται και δεν επαναλαμβάνεται, εφόσον η παρακο-λούθηση αυτών κρίθηκε επιτυχή.

8.10 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφι-λοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής.

8.11 Οι εξεταστικές περίοδοι είναι δύο για κάθε μά-θημα. Η πρώτη ακολουθεί τη λήξη των μαθημάτων κάθε εξαμήνου και διαρκεί έως τρεις εβδομάδες και η δεύτερη λαμβάνει χώρα εντός του μηνός Σεπτεμβρίου και διαρκεί επίσης έως τρεις εβδομάδες. Στη δεύτερη περίοδο προσέρχεται ο φοιτητής που απέτυχε ή δεν προσήλθε σε ένα ή περισσότερα μαθήματα του πρώτου ή δεύτερου εξαμήνου. Αν ο φοιτητής/τρια αποτύχει δύο φορές στο ίδιο μάθημα (και σε έως δύο μαθήμα-τα), θα εξετάζεται, μετά από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το μάθημα και ορίζονται από τη Συντονιστική Επιτροπή. Αν αποτύχει και πάλι διαγράφεται από το Μητρώο με απόφαση της Συνέλευσης έπειτα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.

8.12 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επι-μέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσ-σεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.13 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπου-δών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μά-θημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθ-μός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτη-ση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = (\sum_{k=1}^N \text{ΒΜ}_k \cdot \text{ΠΜ}_k) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

ΒΜ<sub>κ</sub> = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜ<sub>κ</sub> = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών.

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εβδομήντα πέντε (75) ECTS.

#### Άρθρο 9

##### Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου σπουδών. Η διπλωματική εργασία κατατίθεται το αργότερο έως την 30ή Σεπτεμβρίου του έτους στο οποίο διδάσκεται το δεύτερο εξάμηνο σπουδών.

9.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περιλήψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συνέλευση ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική, ή σε ξένη γλώσσα με τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού

Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) ενταλαμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συνέλευσης δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.Δι.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

#### Άρθρο 10

##### Υποχρεώσεις και δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης κατάθεσης διπλωματικής, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση της Νομικής Σχολής, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,

- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων ή διπλωματικής εργασίας και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό,

- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,  
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα,  
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,  
- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.8 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.9 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 17).

10.10 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.11 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 600,00 ευρώ ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου. Σε περίπτωση παραίτησης ή διαγραφής του φοιτητή/-τριας, το τέλος δεν επιστρέφεται.

#### Άρθρο 11

##### Απαλλαγή διδάκτρων

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριων που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση της Σχολής και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και

ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 3.3.2 του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

11.7 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β' βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

#### Άρθρο 12

##### Βραβεία

Το ΠΜΣ απονέμει βραβεία αριστείας στον/-ην φοιτητή/-τρια με την ολοκλήρωση των μαθημάτων του Α' και Β' εξαμήνου, έπειτα από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό του ΕΚΠΑ. Τα βραβεία δεν έχουν οικονομικό όφελος. Το βραβείο υπογράφεται από τον Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τον/την Κοσμήτορα της Σχολής.

#### Άρθρο 13

##### Υποδομή και χρηματοδότηση του ΠΜΣ

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια της Σχολής.

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία της Νομικής Σχολής.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.),
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

- α) ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα

ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης, β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

#### Άρθρο 14

##### Ανάθεση διδασκαλεία/διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής δύνανται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης της Σχολής για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,

β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),

γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο), δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.6 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

#### Άρθρο 15

##### Απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας καθώς και την εξόφληση του συνόλου των τελών φοίτησης. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές», σε μία από τις εξής ειδικεύσεις:

- α) Φορολογικό Δίκαιο.
- β) Δίκαιο Περιβάλλοντος.
- γ) Δίκαιο Κοινωνικής Προστασίας.

#### Άρθρο 16 Ορκωμοσία

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής και σε χώρο της Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Κοσμήτορα της Σχολής ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένων εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία της Σχολής εξαιρέση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαιρέση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Κοσμήτορα της Σχολής και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

#### Άρθρο 17 Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της Σχολής που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

#### 17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας

(ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του ΠΜΣ και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του ΠΜΣ,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ.

Η αξιολόγηση - πιστοποίηση του Προγράμματος, αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ, τα δε αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών κοινοποιούνται στον εκάστοτε Διευθυντή του Προγράμματος και στους ενδιαφερόμενους διδάσκοντες.

#### Άρθρο 18

Χρονική διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

#### Άρθρο 19

Μεταβατικές διατάξεις

Οι ήδη εγγεγραμμένοι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον κανονισμό που ήταν σε ισχύ κατά το έτος εισαγωγής τους στο ΠΜΣ, στο μέτρο που ο κανονισμός αυτός δεν αντιβαίνει στον νόμο.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΜΕΛΕΤΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ







## ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

### 1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

#### • Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

### 2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

**Ταχυδρομική Διεύθυνση:** Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

**ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ:** 210 5279000 - fax: 210 5279054

#### ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

**Πωλήσεις - Συνδρομές:** (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

**Πληροφορίες:** (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

**Παραλαβή Δημ. Ύλης:** (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

**Ωράριο για το κοινό:** Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

**Πείτε μας τη γνώμη σας,**

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

